

MIGRUOJANČIŲ PAUKŠČIŲ TYRIMŲ REZULTATAI IR IŠVADOS PLANUOJAMO VĖJO ENERGIJOS JĖGAINIŲ PARKO TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS, TRYŠKIŲ SEN. IR DEGAIČIŲ SEN. KAIMUOSE

*Migruojančių paukščių ir jų sankaupių tyrimus planuojamo VEJ parko Telšių rajono savivaldybės **Degaičių sen.**, Patausalės k., Užupės k., Micaičių k., Pasvaigės k., Kumpikų k., Namgaudžių k., Šašaičių k., Norvydų k., Duobgirės k., Pielių k., Laukstėnų k., Medinių k., Degaičių k., Birikų k., Galaičių k., Gintaučių k., Jonaičių k., Gerulių k., Juodsodės k., **Tryškių sen.**, Žylaičių k., Kiršių k., Dūseikių k., Levenčių k. 2019 metų spalio-lapkričio mėn. vykdė Lietuvos ornitologų draugija UAB "Archstudija" užsakymu.*

Parengė Eglė Pakštytė

Koreguota 2020-11-20

2019 m., Vilnius

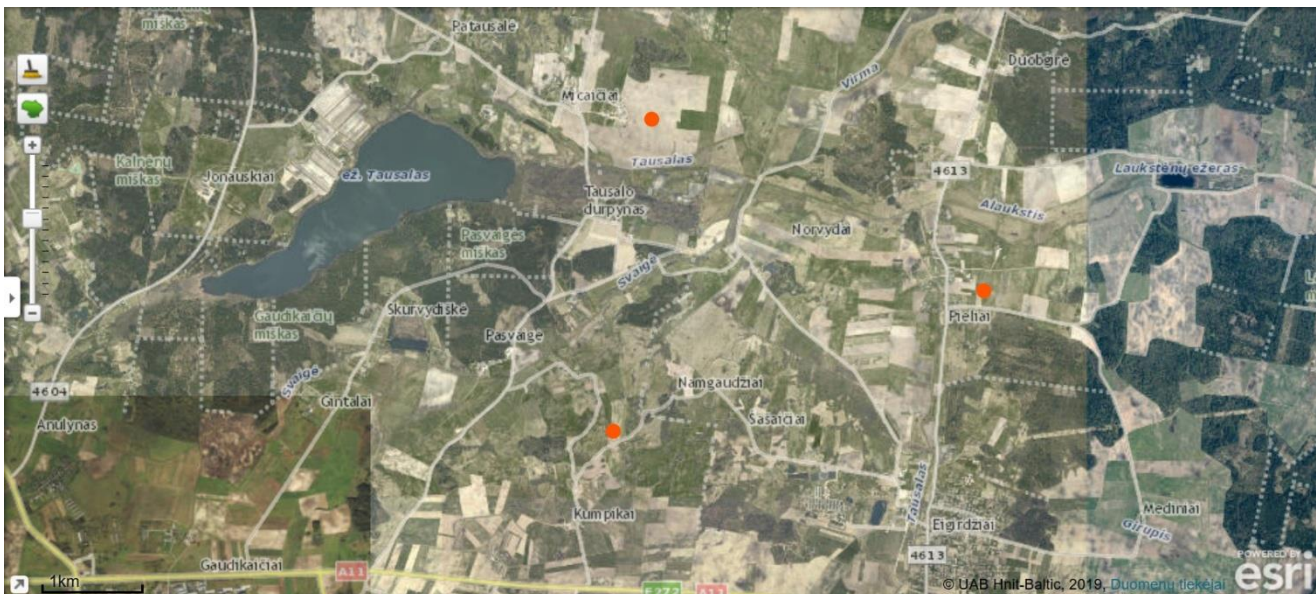
Turinys

1. TYRIMAI.....	3
1.1. Tyrimų datos ir stebėjimo laikas.....	3
1.2. Metodika	4
2. TYRIMŲ REZULTATAI	5
2.1. Paukščių migracijos srautų stebėjimai PŪV teritorijoje	Error! Bookmark not defined.
2.2. PŪV teritorijoje stebėtų migruojančių paukščių sankauptų vietos	7
3. MIGRUOJANČIŲ PAUKŠČIŲ IR JŲ SANKAUPŲ TYRIMŲ PŪV TERITORIJOJE IŠVADOS.....	Error! Bookmark not defined.

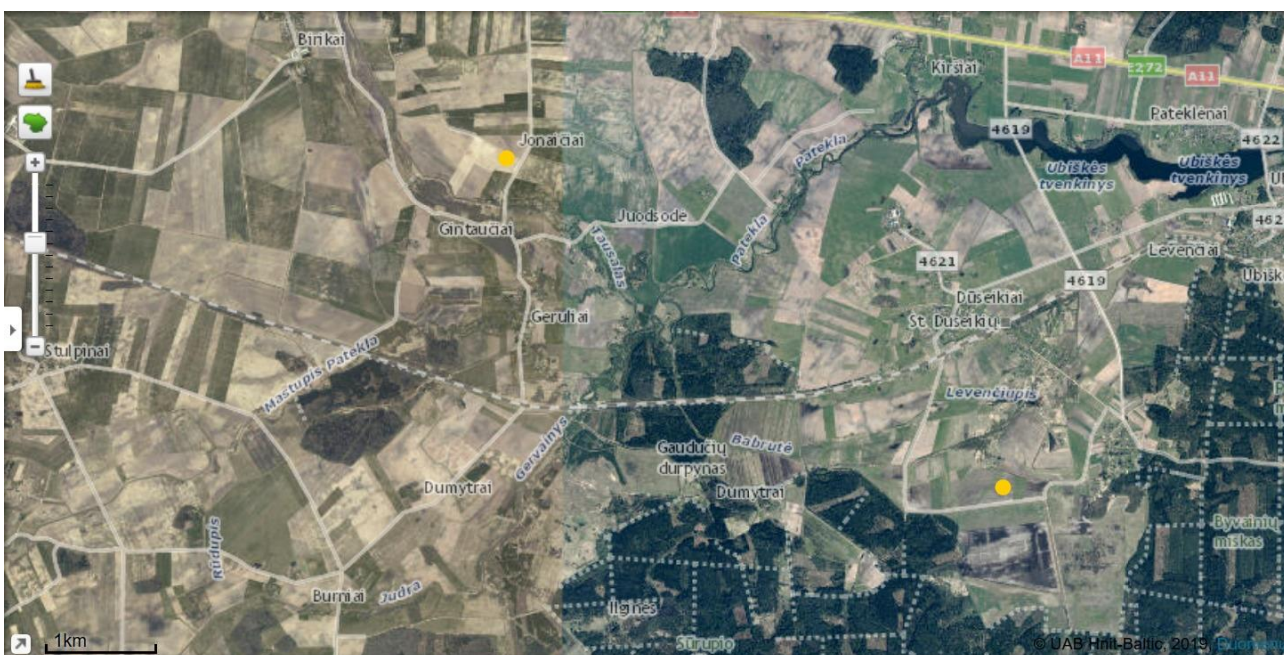
Migruojančių paukščių bei jų sankaupų tyrimai planuojamo VEJ parko teritorijoje buvo atliekami 2019-10-26, 2019-11-03, 2019-11-05, 2019-11-15. Tam, kad būtų galima surinkti kuo išsamesnę informaciją apie paukščių rudeninės migracijos srautus ir jų formuojamas sankaupas stebėjimai buvo atliekami skirtingu paros metu: rytinės apskaitos migracijos srautams stebėti ir dienos metu vykstanti migracijos metu apsistojusių besimaitinančių paukščių sankaupų apskaita.

1.2. Metodika

Paukščių migracijos srautų tyrimai buvo atliekami iš 5 apskaitos taškų su gera vietovės apžvalga, parinktų aukštesnėse teritorijos vietose (2 pav.). Rytinėmis valandomis, po saulėtekio, nustatytuose taškuose buvo stebimi visi praskrendantys paukščiai, kuo tiksliau nustatant jų rūšinę sudėtį ir skridimo aukštį. Rezultatai buvo surašomi į apskaitos duomenų formą. Migruojančių paukščių sankaupų vietos buvo nustatomos apeinant/apvažiuojant teritoriją ir vykdant stebėjimus skirtingose vietose: agrariniame kraštovaizdyje, pamiškėse, šalia gyvenviečių ir kitų urbanizuotų teritorijų, šalia teritorijoje esančių vandens telkinių (tvenkiniai, upės, upeliai, ežeras). Teritorijoje besimaitinančių plėšriųjų paukščių apskaitos vykdytos stebint teritoriją po keletą valandų ir registruojant visus plėšriųjų paukščių skrydžius, jų kryptis ir mitybos vietas. Monitoringo metu naudota profesionali optinė įranga – žiūronai ir paukščių stebėjimui skirtas teleskopas. Tyrimams pasirinkta kiek didesnio ploto nei PŪV teritorija, apimanti tiek planuojamas vėjo energijos jėgainių išdėstymo vietas ir jų artimiausias apylinkes, tiek ir aplinkines teritorijas iki 1 km atstumu nuo PŪV teritorijos pakraščio. Tačiau didžiausias paukščių stebėjimų intensyvumas visgi buvo pasirinktas pačioje PŪV teritorijoje arba artimiausiose jos apylinkėse. Didesniu atstumu nuo esančios stebėjimų vietos buvo registruojami tik skraidantys plėšrieji paukščiai, kuriems būdingi tolimesni perskridimai ir ieškoma didesnių migruojančių paukščių sankaupų vietų.

F1

2 pav. Paukščių migracijos srautų stebėjimo taškai (paž. raudonai ir geltonai)

2. TYRIMŲ REZULTATAI

2.1. Paukščių migracijos srautų stebėjimai PŪV teritorijoje

Migruojančių paukščių stebėjimai PŪV teritorijoje buvo vykdomi 2019-10-26, 2019-11-03, 2019-11-05, 2019-11-15. Spalio mėnesį vykdytų stebėjimų metu paukščių migracija planuojamo VEJ parko teritorijoje nebuvo intensyvi, migruojančių paukščių srautai, netgi esant itin palankioms sąlygoms (vėjo kryptiai, temperatūrai ir pan.), nebuvo dideli. Lapkričio mėnesį migracija praktiškai nevyko. Galima daryti išvadą, kad PŪV teritorija nepasižymi dideliais paukščių migracijos srautais.

Migruojančių paukščių stebėjimų duomenys pateikti žemiau esančiose duomenų apskaitos formose. 2019-11-03, 2019-11-05, 2019-11-15 paukščių migracija praktiškai nevyko, dėl to apskaitos formos nebuvo užpildytos.

Teritorijos ir stebėjimo posto sutartinis pavadinimas: Patausalė	Data, stebėjimo pradžios ir pabaigos laikas val., min): 2019-10-26	Stebėtojas: Eglė Pakštytė
---	---	------------------------------

Apskaitos duomenų anketa nr. 1					
Stebėjimo laikas	Rūšis	Individų gausa	Skridimo kryptis	Skridimo aukštis	Pastabos
07:50 1 taškas	<i>Migracija nevyko</i>				
08:05 2 taškas	Kikilis	120	PV	60	3 būriai
	Keršulis	16	V	70	
	Pievinis kalviukas	70	R	40	
	Čivylis	40	PV	50	
	Pilkasis garnys	3	V	100	
	Paukštvanagis	1	V	50-70	
	Gulbė giesmininkė	5	V	70	
08:50 3 taškas	Kikilis	30	PV	60	
	Pempė	22	P	50	
	Varnėnas	50	PV	70	

Teritorijos ir stebėjimo posto sutartinis pavadinimas: Jonaičiai	Data, stebėjimo pradžios ir pabaigos laikas val., min): 2019-10-26	Stebėtojas: Eglė Pakštytė
---	---	------------------------------

Apskaitos duomenų anketa nr. 2					
Stebėjimo laikas	Rūšis	Individų gausa	Skridimo kryptis	Skridimo aukštis	Pastabos
09:40 1 taškas	Kikilis	17	PV	60	
	Keršulis	3	P	70	
	Čivylis	22	PR	70	
	Dagilis	14	P	70	
	Didžioji antis	4	R	70	
	Didysis kormoranas	11	PR	50	
	Kėkštas	5	PR	70	
10:40 2 taškas	Kikilis	20	PV	60	
	Varnėnas	50	V	50	
	Paukštvanagis	1	P	70	

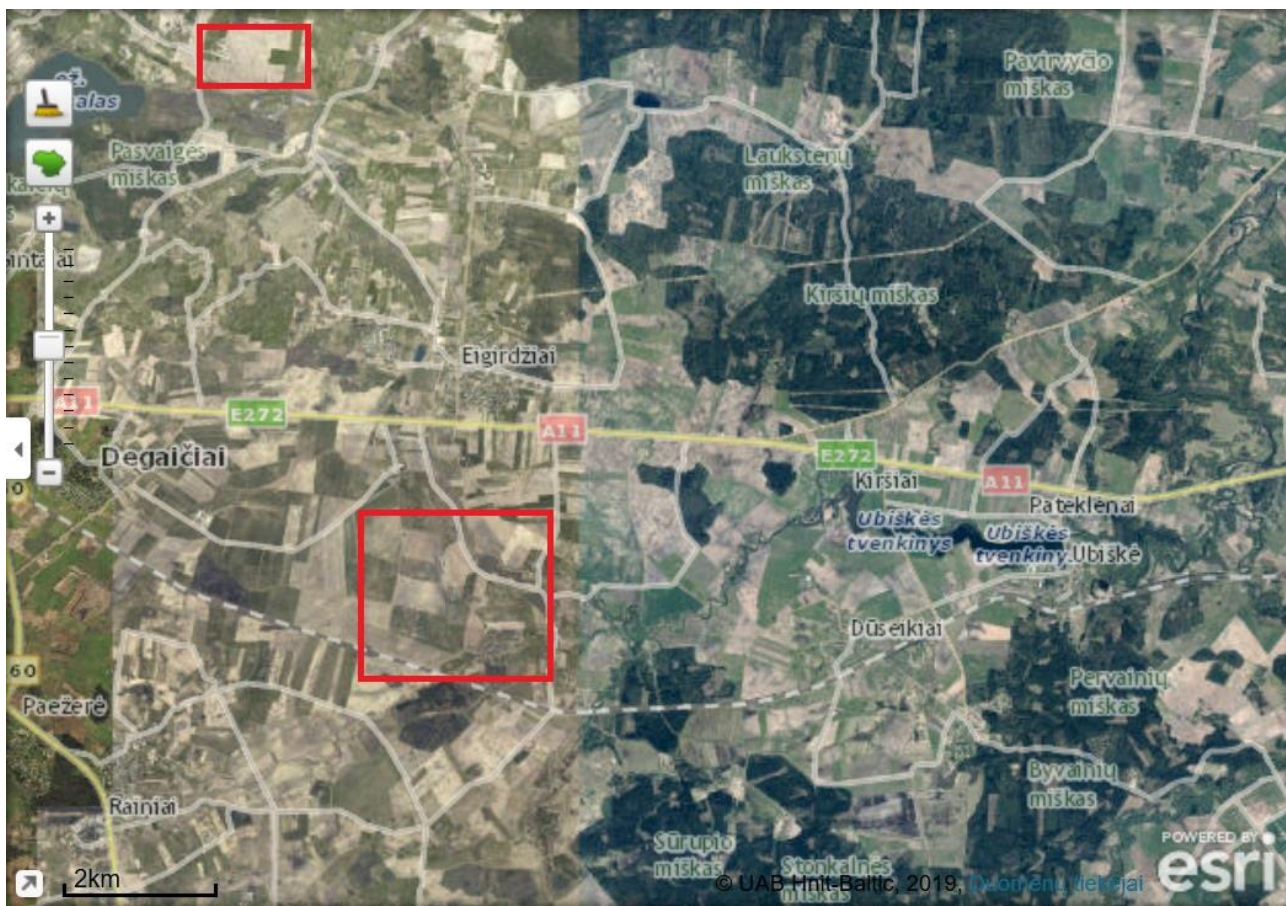
	Paprastasis suopis	2	PV	50	
	Dirvinis vieversys	8	PV	70	

1-2 lentelė. PŪV teritorijoje stebėtos migruojančių paukščių rūšys

2.2. PŪV teritorijoje stebėtų migruojančių paukščių sankaupų vietos

Migruojančių ir laukuose mitybai apsistojančių paukščių sankaupų paieškos PŪV teritorijoje buvo vykdomos 2019-10-26, 2019-11-03, 2019-11-05, 2019-11-15. Paukščių sankaupų buvo ieškoma apeinant ir apvažiuojant teritoriją automobiliu. Monitoringas buvo atliekamas šviesiu paros metu, paukščiai buvo stebimi žiūronais ir teleskopu.

Stebėjimų metu nustatyta, kad paukščiai dažniausiai maitinasi šviežiais suartuose laukuose ir/arba pasėtuose žiemkenčiuose. PŪV teritorijoje nepastebėtos itin didelės vandens paukščių sankaupos, tyrimų metu vyravo įprastos laukuose besimaitinančių paukščių rūšys: dirviniai vieversiai, pempės, rudagalviai ir paprastieji kirai, keršuliai, paprastieji varnėnai ir varniniai paukščiai. Lapkričio mėnesį atliktų apskaitų metu stebėtos gulbės giesmininkės, tačiau jų koncentracija nebuvo didelė. Besimaitinančių paukščių sankaupos buvo stebėtos dviejuose plotuose (3 pav.), kitur stebėti tik pavieniai paprastųjų varnėnų ir žvirblinių paukščių (kikiliai, dagiliai, paprastieji čivyliai, geltonosios startos, žaliukės, zylės) būreliai.

3 pav. Plotai, kuriuose stebėtos besimaitinančių paukščių sankaupos.

Visi PŪV teritorijoje sankaupas sudarantys besimaitinantys paukščiai buvo registruojami, nustatant jų rūšinę sudėtį, kiekį ir suvedant duomenis į apskaitų formą (4 pav.).

Teritorijos ir stebėjimo posto sutartinis pavadinimas: Telšiai	Stebėtojas: Eglė Pakštytė
--	---------------------------

Apskaitos duomenų anketa nr. 1			
Stebėjimo data	Vieta	Individų gausa	Rūšis
2019-10-26	395588, 6213856	50	Varnėnas
		35	Pempė
		50	Paprastasis kikilis
		22	Rudagalvis kiras
		14	Gulbė giesmininkė
2019-11-03	396679,	12	Kikilis
		60	Pempė

	6207367		
		70	Varnėnas
		3	Pilkasis garnys
		25	Paprastasis kiras
		7	Rudagalvis kiras
		6	Kranklys
		16	Gulbė giesmininkė
		50	Paprastasis kikilis
		40	Varnėnas
		4	Didysis baltasis garnys
2019-11-05	403651, 6204542 (LKS)	43	Kovas
		32	Pempė
2019-11-15	395588, 6213856	16	Gulbė giesmininkė
		24	Pempė
		6	Pilkasis garnys
	396679, 6207367	45	Pempė
		34	Dirvinis sėjikas

4 pav. Teritorijoje pastebėtų paukščių sanaujų vietos.

Planuojamo VEJ parko teritorijoje atskirai buvo registruojami visi plėšrieji paukščiai. Kadangi paukščių apskaitos buvo vykdomos jau perėjimo sezonui pasibaigus, dauguma teritorijoje stebėtų plėšriųjų paukščių (vištvanagiai, paukštvanagiai) buvo praskrendantys, medžiojantys individai, o kita dalis (paprastieji ir tūbuotieji suopiai, javinės lingės, jūriniai ereliai) - apsistoję kiek ilgesniam laikui ir/arba žiemojantys. Plėšrieji paukščiai planuojamo VEJ parko teritorijoje medžioja laukuose, pasiskirsto gana plačiai, o nakvynei renkasi aplinkinius miškus arba durpynų teritorijas. Plėšriųjų paukščių stebėjimo vietos (išskyrus akivaizdžiai praskrendančius migracijos metu individus) buvo pažymėtos atskiroje duomenų formoje (5 pav.).

Teritorijos ir stebėjimo posto sutartinis pavadinimas: Dirmeikiai, Stakminiai	Stebėtojas: Eglė Pakštytė
---	---------------------------

Apskaitos duomenų anketa nr. 2			
Stebėjimo data	Vieta	Individų gausa	Rūšis
2019-10-26	395435, 6210694	1	Paprastasis suopis
	393173, 6214623	1	
	399113, 6211964	1	
	398359, 6210866	1	

	394767, 6207969	1	
	395005, 6213618	1	Jūrinis erelis
	395376, 6213485	1	Javinė lingė
	403975, 6204556	1	
2019-11-03	393173, 6214623	1	Paprastasis suopis
	403194, 6205164	1	
	395601, 6204159	1	
	395495, 6207757	1	
	394741, 6209808	1	
	394119, 6210786	1	Paukštvanagis
	395257, 6213525	1	
	392876, 6207241	1	
2019-11-05	392783, 6211527	1	Jūrinis erelis
	403194, 6205164	1	Paprastasis suopis
	395865, 6207492	1	
	395005, 6213618	1	
	393008, 6214821	2	
2019-11-15	392876, 6207241	1	Paprastasis suopis
	392995, 6215139	1	
	396580, 6212149	1	
	395435, 6210694	1	
	399358, 6212004	1	
	396844, 6207863	1	Tūbuotasis suopis
	397109, 6205376	1	

5 pav. Plėšriųjų paukščių stebėjimo vietos PŪV teritorijoje

3. Migruojančių paukščių ir jų sankaujų tyrimų PŪV teritorijoje išvados

1. Planuojamo VEJ parko teritorijoje nepastebėta nei reikšmingų paukščių migracijos srautų, nei itin didelių migruojančių paukščių sankaujų.
2. PŪV zonoje stebėti įprasti migruojantys agrarinio kraštovaizdžio paukščiai - dirviniai vieversiai, pempės, geltonosios startos, dagiliai, karklažvirbliai, paprastieji čivyliai, pempės, varnėnai ir tt. Remiantis kitų VEJ parkų tyrimų rezultatais, šie paukščiai nevengia vėjo elektrinių teritorijos.
3. PŪV teritorija yra gana patraukli plėšriesiems paukščiams apsistoti ir maitintis migracijos ir žiemojimo metu.
4. Teritorijoje stebėtos gulbės giesmininkės būriuojasi negausiais būriais. Didelė tikimybė, kad tai šioje teritorijoje perintys paukščiai, tačiau tai turėtų parodyti PŪV monitoringo programoje numatytas perinčių paukščių monitoringas.
5. Teritorijoje migruojantys ir besimaitinantys saugomi plėšrieji paukščiai, tokie kaip tūbuotieji suopiai, javinės lingės, jūriniai ereliai, galėtų reikšmingai nukentėti nuo VEJ poveikio. Vis tik, tikrasis vėjo elektrinių poveikio mastas turėtų paaiškėti tik atlikus specialius šių paukščių tyrimus, numatytus PŪV monitoringo programoje, jei bus priimtas sprendimas leisti PŪV.

